

faa fat paa her i Landet. Det viser sig altsaa, at denne Industri, til Trods for, at den arbejder med sine Folk under saadanne Forhold, dog har anraabt Lovgivningsmagten gennem Arbejdsraadet om at skaffe sig Beskyttelse. De have ved deres Opgørelse i Fjor kunnet udbetale deres Aktionærer en Dividende af 12 pCt., altsaa 12 Kr. for hvert Hundrede Kr., til Folk, der ikke havde rørt en Finger for Papirindustrien, medens de neppe havde givet mere ud til Driftens samtlige Arbejdere end til disse Aktionærer, som intet have med Driften at gøre.

Det forekommer mig, at man her har et Eksempel, der er saa grelt, at det maa, hvis man da har nogen Følelse, tvinge Lovgivningsmagtens Faktorer til at blive opmærksomme og til at overveje, om der ikke her var Nødvendighed for at tage fat. Formanden for Bestyrelsen for denne Ring sagde efter Berlingske Tidende for 2. September 1905 paa Selskabets Generalforsamling: „I det nu begyndte Driftsaar vil der blive anskaffet en stor ny Dampmaskine paa Ørholm, der skal erstatte en Dampmaskine, som har arbejdet siden 1883, der nu er en Del medtagen og efter Nutidens Begreber sluger for mange Kul.“ Ja, Dampmaskinen er bleven for gammel, men at denne Industri gennem mange Aar har slugt en Mængde Arbejdere, taler Formanden for dette Selskab ikke om. De koste nemlig ingen Penge. Det er en Virksomhed, om hvilken man ikke kan møde op med en affejende Bemærkning om, at man ikke der maa tage Initiativet, fordi det kvæler den personlige Frihed. Det er en Virksomhed, som har noget af Statskarakter over sig, af offentlig Virksomhed, idet den har gjort sig til saa godt som Eneherr over den indenlandske Fabrikation. Saa vidt mig bekendt, er der kun en eneste Fabrik, som laver Papir uden for denne Ring, men ogsaa den arbejder sikkert i bedste Forstaaelse med Papirringen.

Der er dernæst en anden Virksomhed, som ogsaa er Tingets Medlemmer vel bekendt, idet den griber saa dybt ind i alle Borgeres daglige Eksistens; det er Sukkerfabrikkerne. Ogsaa disse have forstaaet at slutte sig sammen til en Ring. Ogsaa disse ere om ikke Eneherrer, saa dog stærkt dominerende paa Markedet her i Danmark. De Mennesker, som arbejde paa Sukkerfabrikkerne, i Sukkerraffinaderne, gaa omtrent i Adamskostume for at kunne holde ud under Arbejdet. De maa gaa saa godt som nøgne, kun med et

uldent Bælte om sig. Varmen er nemlig noget over 50 Grader Reaumur i de Rum, hvor de opholde sig. Der er varmt alle Steder saa at sige, men særlig varmt er der paa de enkelte Steder, hvor Sukkeret koges, og hvor der ogsaa skal opholde sig Folk. De arbejder for Timeløn, nogle og tredive Øre, her i København indtil 36 Øre. Kun ganske faa ere saa overordentlig heldige at have Akkord, og de kunne tjene henved 4—4½ Kr., men ellers arbejdes, trælles der, for en saadan Løn i de danske Sukkerfabrikker. De fleste, som søge Arbejde der, maa atter gaa derfra. De kunne ikke holde det ud for Varme og maa derfor søge anden Beskæftigelse. De fleste faa et Knæk der, og kun ganske enkelte særlig kraftige Folk kunne holde ud i en Aarrække. Der er ogsaa Fabrikker ude i Landet, men der arbejdes der ganske vist paa en anden Maade, idet man der indskrænker sig til at arbejde i den saakaldte Kampagnetid. Dog, der er Arbejdstiden ogsaa 10 Timer, og der arbejdes der ogsaa Dag og Nat med kontinuierlig Drift ligesom i Papirfabrikkerne. Denne Industri er ogsaa til Trods for Nedsættelsen for nogle Aar siden ret godt beskyttet. Den var ogsaa i Stand til ved Generalforsamlingen i Aar at give Aktionærerne 18 pCt. i Udbytte. Det er jo meget rart for disse Folk, at de i Kraft af deres Penge alene uden at behøve den ringeste Gnist af teknisk Dygtighed eller kommerciel Indsigt — altsaa blot ved at indskyde deres Penge i en saadan Forretning — kunne hævde 18 Kr. pr. 100 om Aaret. Det er meget behageligt for deres Vedkommende, men det forekommer mig dog, at naar man har en saadan Virksomhed for sig, der i den Grad har gjort sig til Herre over Forsyningen her i Landet, som Sukkerfabrikkerne have gjort, er det paa Tide, at Lovgivningsmagten undersøger, om det skal have Lov til at gaa paa den Maade, naar Arbejderne udnyttes og bruges, saaledes som det her er sket.

Det er sikkert ikke noget rent Tilfælde, naar man ser, hvorledes Landstinget til Tider har behandlet Forslaget om 8-Timers Dagen. Det viser sig nemlig, at der i Bestyrelserne for disse Aktieselskaber, og da navnlig her i Sukkerringens Bestyrelse ogsaa sidder Medlemmer af den meget høje danske Adel, de samme Navne, som til Tider have været med til at standse Lovforslagets Behandling om de 8 Timer i Landstinget. Det er neppe noget rent Tilfælde, siger jeg, at de her have anvendt deres Stilling til at forhindre, at et socialt